

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
LƏNKƏRAN DÖVLƏT UNIVERSİTETİ

«Təsdiq edirəm»
Tədris məsələləri üzrə prorektor və e
 dos. Zaur Məmmədov
"14" sentyabr 2026-cı il

Fənn sillabusu

İxtisas: 6008006 "Sosial iş"

Fakültə: Tarix-Coğrafiya və İncəsənət

Kafedra: Riyaziyyat və informatika

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: Informatika (Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Lənkəran Dövlət Universitetinin «Riyaziyyat və informatika» kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmiş (09.09.2026-cı il, protokol № 01) proqram)

Kodu: IPF – B03

Tədris ili: I. (2026-2027) Semestr I. (payız)

Tədris yükü cəmi: Auditoriya yükü -14 saat (mühazirə-6 saat, laboratoriya-8 saat)

Təhsilalma forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Fərzəliyeva Ülker Mırsamıd qızı, b/m

Məsləhət günləri və saati: III-V günlər, saat: 12²⁰-13⁵⁰

E-mail ünvanı: ulker_salayeva@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, H.Z. Tağıyev, 3 saylı korpus

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas

1. R. Mahmudzadə, İ. Sadiqov, N. İsayeva, (2025) "Informatika dərslik komplekti", Bakı
2. Fizuli Əzimov, (2021) "Informatika və kompüter texnologiyaları"
3. G. Əbdiyeva-Əliyeva (2022) "Kibertəhlükəsizliyin əsasları" Dərs vəsaiti, Bakı
4. Лада Рудикова, (2020) "Microsoft Office Excel 2019" — СПб.: БХВ-Петербург
5. Н. Х. НАСЫРОВА, (2020) "MS Office Word 2019", Казань
6. Musabəyova A.Y., (2017) "Kompüter şəbəkələrinin qurulma və işləmə prinsipləri", Bakı
7. R.M. Əliquliyev, (2024) "Süni intellektin nəzəri əsasları və təhsildə tətbiq modelləri", Bakı, Elm nəşriyyatı
8. M.A. Əhmədov, R.Ə. Mustafayev, (2023) "Informatika: Ali məktəblər üçün dərslik", Bakı
9. R.M. Əliquliyev, Y.N. İmamverdiyev, (2021) "Kibertəhlükəsizlik menecmenti", Bakı, İnformasiya Texnologiyaları nəşriyyatı
10. S.S. Quliyeva, (2022) "Bulud texnologiyaları və onlayn əməkdaşlıq platformaları", Dərs vəsaiti, Bakı
11. Ə.M. Abbasov, (2023) "Rəqəmsal transformasiya və innovasiyaların idarə edilməsi", Bakı
12. N.R. Quliyeva, (2021) "Tətbiqi proqram paketləri və rəqəmsal sənədləşmə", Bakı
13. V.A. Abbasov, (2022) "Alqoritmləşdirmə və proqramlaşdırma dilləri (Python əsası)", Bakı
14. K.M. Abdullayev, (2024) "İnformasiya cəmiyyətinin əsasları və rəqəmsal etika", Bakı

Əlavə

15. Coursera (Online kurslar)
16. Microsoft Office Online və Interaktiv Proqramlar
17. Elektron kitablar və video mühazirələr

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: "İnformatika" sillabusu Riyaziyyat və informatika kafedrası nəzdində 6008006-"Sosial iş" ixtisasının tədris planı və işçi fənn proqramı çərçivəsində işlənilmişdir. Tədris planına uyğun olaraq, bu kurs bakalavr tələbələri üçün fundamental fənn kimi tədris olunur.

Müvafiq sahələrin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT) əsasında rəqəmsallaşdırılması informasiya cəmiyyətinin əsas tələbidir. Peşəkar fəaliyyətdə vahid rəqəmsal məlumat bazalarının yaradılması və idarə olunması kompüter savadlılığı olan kadrların hazırlanmasını zəruri edir. Tədrisdə müasir proqram təminatlarından istifadə iş prosesini sadələşdirir, məlumatların emalını sürətləndirir və fəaliyyəti daha effektiv edir.

"İnformatika" kursu informasiya prosesləri, aparat və proqram təminatı, elektron sənəd dövriyyəsi, bulud texnologiyaları və süni intellektin əsasları kimi məsələlərin öyrədilməsinə həsr olunur. Kursun əsas məqsədi tələbələrə rəqəmsal prinsipləri aşılamaq və bu sahədə tətbiqi metod və mexanizmləri öyrətməkdir. Proqram Ali Təhsil Pilişinin Dövlət Standartlarına (2020) tam uyğundur.

Fənnin məqsədi tələbələrə rəqəmsal texnologiyalar üzrə mükəmməl bilik və bacarıqlar aşılamaqla yanaşı, aşağıdakılara nail olmaqdır:

- Tələbələrdə alqoritmik və məntiqi düşüncə qabiliyyətinin inkişafı;
- Məlumatların emalı zamanı deduktiv və induktiv təhlil bacarığının artırılması;
- Mürəkkəb hesablamalarda alternativ yolların tapılması və nəticələrin dəqiqliyinin əsaslandırılması;
- Gələcək peşə fəaliyyətində yaranacaq texnoloji problemləri həll etmək bacarığının inkişafı;
- Süni intellekt və şəbəkə texnologiyalarının tətbiqi prinsiplərinin mənimsənilməsi.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılırmı, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir,
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açə bilir,
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir,
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir,
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür,
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir,
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir,
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir,
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var,
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görələcəkdir.

X. Təqvim planı. Mühazirə 6 saat , laboratoriya 8 saat **Cəmi 14 saat.**

	Dərslərin mövzuları	Müh	Tarix
1	2	3	4

1	Mövzu 1. Informatika elmi, onun əsas anlayışları və tərkib hissələri Kompüter və onun texniki təminatı Plan: 1. Informatika elmi, onun predmeti, əsas anlayışları və tərkib hissələri 2. İnformasiya anlayışı. İnformasiya prosesləri. 3. İnformasiyanın əsas xassələri, formaları, növləri və ölçü vahidləri. 4. Fayl anlayışı. 5. Kompüterlər, onların yaranma və inkişaf tarixi 6. Neyman arxitekturası. 7. Fərdi kompüterlərin (FK) əsas qurğuları və onların iş prinsipi. 8. Periferiya qurğuları. 9. Fərdi kompüterlərin əsas xarakteristikaları. Mənbə: [1-7]	2	
2	Mövzu 2. Kompüterin proqram təminatı. MS Office tətbiqi proqram paketi və onun əsas komponentləri. Plan: 1. Kompüterin proqram təminatı. 2. Sistem proqram təminatı. 3. Əməliyyat sistemləri, onların təsnifatı 4. Tətbiqi proqram təminatı. 5. Instrumental proqram təminatı – proqramlaşdırma vasitələri. 6. Microsoft Word mətn prosessorunun təyinatı və əsas xüsusiyyətləri. 7. MS Power Point proqramının interfeysi ilə tanışlıq və proqramın köməyi ilə təqdimatların hazırlanması 8. MS Excel cədvəl prosessoru, funksiyalardan istifadə, sadə hesablamaların aparılması Mənbə: [1-7]	2	
1	2	3	4
3	Mövzu 3. Kompüter şəbəkələrinin əsas anlayışları. İnformasiya təhlükəsizliyi, informasiyanın mühafizəsi üsulları, elektron imza Plan: 1. Kompüter şəbəkələri haqqında ümumi məlumat. 2. Lokal, qlobal və korporativ kompüter şəbəkələri 3. Internetin inkişaf tarixi. 4. Internet xidmətləri. 5. İnformasiya təhlükəsizliyi anlayışı 6. Kompüterə hücumlar, viruslar 7. İnformasiyanın mühafizəsi üsulları Mənbə: [1-7]	2	
Cəmi:		6	

Nö	Laboratoriya mövzuları	Saat
1.	Fayllar, qovluqlar. Fərdi kompüterlərin əsas və əlavə qurğuları, onların iş prinsiplərinin öyrənilməsi	2
2.	Windows Əməliyyat Sisteminin interfeysi və idarəetmə Paneli. Standart proqramlar	2
3.	MS Word mətn prosessorunda mətnlərin daxil edilməsi və formatlanması. Cədvəl və qrafiklərlə iş	2
4.	MS Power Point-də prosessorunda təqdimatların yaradılması. MS Excel cədvəl prosessoru	2

XI. Fənn üzrə tələblər

Bu fənnin əsas tələbləri tələbələrin aldıkları nəzəri bilikləri praktikada möhkəmləndirməklə yanaşı, müasir informasiya və kommunikasiya texnologiyalarından (İKT), proqram təminatından və alqoritmik düşüncə tərzindən səmərəli istifadə etmək bacarıq və vərdişlərini formalaşdırmaqdır. Fənn üzrə ümumi öyrənmə tələbləri və kompetensiyalar aşağıdakılardır:

- İnformatika elminin əsas anlayışlarını, informasiya proseslərini və xassələrini bilməli;
- Kompüter texnikasının yaranma tarixini, inkişaf mərhələlərini və Neyman arxitekturasını bilməli;
- Fərdi kompüterlərin aparat təminatını (Hardware), daxili/xarici yaddaş və periferiya qurğularının iş prinsiplərini bilməli;
- Sistem və tətbiqi proqram təminatının (Software) təsnifatını, əməliyyat sistemlərinin (xüsusən MS Windows) funksiyalarını bilməli;
- Ofis proqram paketləri ilə (MS Word, MS Excel, MS PowerPoint) işləməyi, mətn, cədvəl və təqdimat fayllarını peşəkar səviyyədə hazırlamağı bacarmalı;
- Kompüter şəbəkələrinin təsnifatını, Internetdə unvanlaşdırma sistemini, bulud texnologiyalarını və Google alətlərini praktiki tətbiq etməyi bacarmalı;
- İnformasiya təhlükəsizliyi qaydalarını, antivirus mühafizə sistemlərini, elektron imza və şəbəkə etikasını bilməli və tətbiq etməyi bacarmalı;
- Alqoritmin xassələrini, təsvir üsullarını və struktur tiplərini bilməli;
- Məsələlərin həlli üçün məntiqi və alqoritmik düşüncə tərzini nümayiş etdirməli, blok-sxemlər qura bilməli;
- Müasir İKT alətlərini (süni intellekt, elektron sənəd dövriyyəsi və s.) təhsil və peşəkar fəaliyyət sahələrinə inteqrasiya etməyi bacarmalı.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- müəhazirə, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimat və müzakirə;
- debat;
- müstəqil iş/araşdırma;
- layihə;
- hesabat;
- video və audio konfrans texnologiyaları;
- video və audio müəhazirələr.

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

FTN 1 – Muxtəlif qovluqlarda, axtarış sistemlərində, iyerarxik strukturlarda məlumat axtarmağı bacarır.

FTN 2 – Muxtəlif cihazlarla işləmə bacarıqlarını mənimsəmişdir.

FTN 3 – Məlumatı müxtəlif şəkillərdə təqdim edə bilir.

FTN 4 – İnformasiyanı elektron formata keçirə bilir, onun üzərində işləmə qabiliyyətləri formalaşmışdır.

FTN 5 – muxtəlif sənədlərlə işləyərkən informasiya və telekommunikasiya texnologiyalarını tətbiq etmək bacarır.

FTN 6 – ixtisasla bağlı tədqiqatların nəticələrini email etmək sərəştəsinə malik olmaq üçün informasiya texnologiyaları barədə təməl biliklərə sahibdir.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları:

1. İnformatika elmi, onun predmeti, əsas anlayışları və tərkib hissələri.
2. İnformasiya anlayışı. İnformasiya prosesləri.
3. Kompüterlər, onların yaranma və inkişaf tarixi
4. Neyman arxitekturası.
5. Fərdi kompüterlərin əsas qurğuları və onların iş prinsipi.
6. Periferiya qurğuları.
7. Fərdi kompüterlərin əsas xarakteristikaları.
8. Sistem proqram təminatı.
9. Əməliyyat sistemləri, onların təsnifatı
10. Tətbiqi proqram təminatı.

XVI. İmtahan sualları

1. İnformatika elmi, onun predmeti, əsas anlayışları və tərkib hissələri.
2. İnformasiya anlayışı. İnformasiya prosesləri
3. İnformasiyanın əsas xassələri, formaları, növləri və ölçü vahidləri.
4. Fayl anlayışı.
5. Kompüterlər, onların yaranma və inkişaf tarixi
6. Neyman arxitekturası.
7. Fərdi kompüterlərin əsas qurğuları və onların iş prinsipi.
8. Periferiya qurğuları.
9. Fərdi kompüterlərin əsas xarakteristikaları.
10. Kompüterin proqram təminatı.
11. Sistem proqram təminatı.
12. Əməliyyat sistemləri, onların təsnifatı
13. Tətbiqi proqram təminatı.
14. Instrumental proqram təminatı – proqramlaşdırma vasitələri.
15. Microsoft Word mətn prosessorunun təyinatı və əsas xüsusiyyətləri.
16. MS Power Point proqramının interfeysi ilə tanışlıq və proqramın köməyi ilə təqdimatların hazırlanması
17. MS Excel cədvəl prosessoru, funksiyalardan istifadə, sadə hesablamaların aparılması
18. Kompüter şəbəkələri haqqında ümumi məlumat.
19. Lokal, global və korporativ kompüter şəbəkələri
20. Internetin inkişaf tarixi.
21. Internet xidmətləri.
22. İnformasiya təhlükəsizliyi anlayışı
23. Kompüterə hücumlar, viruslar
24. İnformasiyanın mühafizəsi üsulları

“İnformatika” fənninin sillabusu 6008006 “Sosial iş” ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus «Riyaziyyat və informatika» kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (09.09.2026-cı il, protokol № 01).

Fənn müəllimi:

b/m. Ülker Fərzəliyeva

Kafedra müdiri:

r.ü.f.d., dos. Ruslan Həmidov